

Greininni "Greifi úr Svíþjóð og bragsmiðir af Íslandi" var einkum ætlað að benda á þá hlutdeild sem Johan Oxenstierna átti í tóbakslofgerð Íslendinga og í annan stað að segja frá tóbaksvísu sem Grunnavíkur-Jón kunnir eða hafði sjálfur búið til, en að öðru leyti er hún til lítillar hlítar. Kvæði um tóbak í 17du aldar handritum munu fleiri til en nefnd voru; Jón Samsonarson hefur einkum bent mér á Lbs. 956 8vo. Í bréfum íslenzkra manna til Ole Worms prentuðum í Bibliotheca Arnarmagnæana VII, 1948, er minnt á tóbak (fyrst árið 1631), sjá orðið 'tobacco' í registri, og í Eimreiðinni IV, 1898, er ritgerð eftir Ólaf Davíðsson, "Tóbaksnautn á Íslandi að fornu".

J. H.

KERSKNIVÍSA Í KIRKJUBÓK

Í SKÁLHOLTSBÓK yngri (AM 354 fol.), sem var lögbók Skálholtsdómkirkju frá því að hún var skrifuð og fram undir 1700, hefur ýmislegt verið krotað á spássíur og auðar síður, sbr. greinina 'Af Skálholtsvist Skálholtsbókar yngri' í þessari Griplu, bls. 197–200.

Ein þeirra blaðsíðna sem upphaflega hafa verið auðar er 47v, og þar má lesa eftirfarandi vísu, sem eftir skriftinni að dæma hefur trúlega verið páruð í bókina á biskupsárnum Odds biskups Einarssonar (1589–1630) ellegar Gísla sonar hans (1632–38):

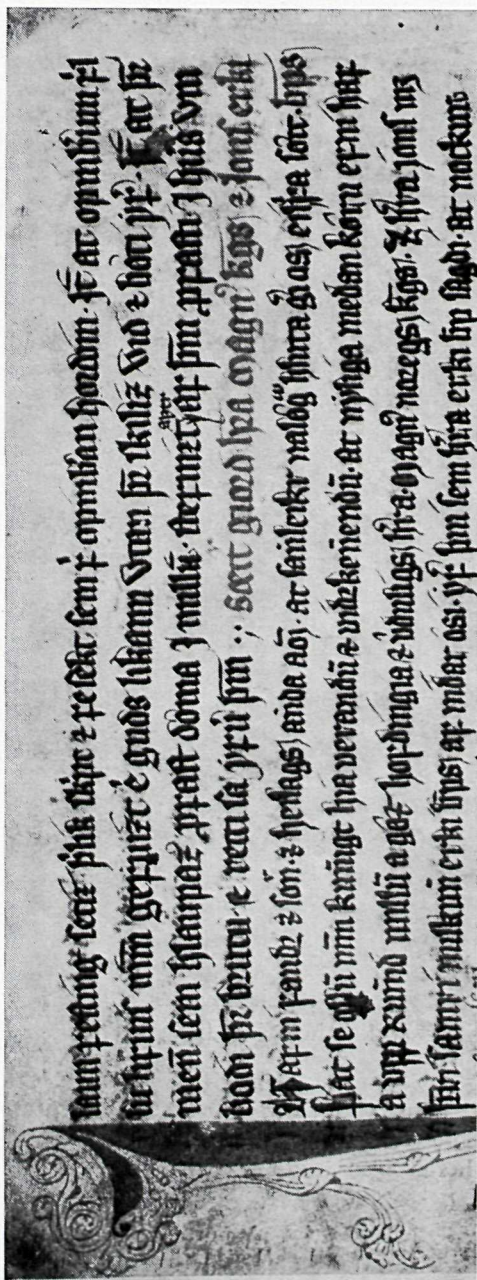
Þat vil eg sei[gia] þier þydust droz
þo hann sie fallinn nuna
adan stod honum vt vit fios
þa aptan sæ hann æ kuna.

Til skýringar á texta skal þess eins til getið að *fallinn* í 2. vo. sé svipaðrar merkingar og *sinfallinn*, sem Fritzner hefur dæmi um úr kristinrétti Árna biskups í orðabók sinni.

Ólíklegt verður að telja að Skálholtsprestur eða kennari hafi skrifað þennan skáldskap í lögbók staðarins með kristinrétti og biskupaskipunum, en fremur ætlandi að skólapiltur hafi verið að verki, þó að til þess hafi þurft nokkra birtæfni.

Svo er að sjá sem vísan hafi verið skafin, eins og fleira sem skrifað hefur verið á blaðsíðuna, en ekki hefur verið skafið fjarska rækilega, og fyrir bragðið hefur varðveist hér lausavísa af þeirri skáldskapargrein sem ekki hefur átt jafn-greiða leið að kálfskinni og pappír og margt annað.

S. K.

AM 354 fol., bl. 33v1-8. Ljósmyndari: Arne Mann Nielsen.

Imon iohannis diligis me plus iustu
 sus domine quia amo te. Lō pueri. Diligis me

AM 241 a fol., bls. 35, l. 1-2. Ljósmyndari: Arne Mann Nielsen.